

Хвороби полезахисних лісових смуг

Лабораторна робота 3. Хвороби листків і хвої деревних порід

Лабораторна робота №3

Тема: Хвороби листків і хвої деревних порід

Мета: вивчити діагностичні ознаки хвороб насіння і плодів деревних порід та біолого-екологічні особливості їх збудників

Матеріали та обладнання: мікроскопи, препарувальні голки, скельця (предметні і покривні), зразки уражених рослин, чашки Петрі з культурами фітопатогенів, фіксовані препарати збудників хвороб

Методичні рекомендації: для виконання роботи необхідно ознайомитися з "Практикумом ..."

Хід виконання роботи:

1. Розглянути **симптоми** проявлення борошнистої роси на листках дуба і клена. Приготувати препарати, вивчити під мікроскопом і замалювати морфологічні особливості конідіального і сумчастого спороношення збудників хвороби. Описати будову клейстотеціїв і підрахувати кількість сумок в них, роздавивши для цього плодове тіла.
2. Проаналізувати діагностичні ознаки бурої плямистості на листках горіха грецького, дуба і липи. З уражених листків виготовити препарати конідіального спороношення збудників хвороби, розглянути під мікроскопом, описати і замалювати їх морфологічні особливості. На уражених гербарних листках, зібраних навесні після перезимівлі, або на постійних препаратах дослідити плодове тіла (перитеції) і сумчасте спороношення грибів.
3. Описати і замалювати ознаки проявлення чорної плямистості листків клена. За допомогою лупи розглянути плодове тіла збудника хвороби, а під мікроскопом вивчити сумчасте спороношення гриба.
4. На листках верби вивчити **симптоми** різних плямистостей (сіра плямистість, **парша**). Виявити і описати будову пікнід і пікноспор *Septoria salicicola*. На листках верби, уражених паршею, вивчити конідіальне спороношення і плодове тіла збудника цієї хвороби.

5. Розглянути і описати симптоми проявлення деформації листків деревних порід. На нижньому боці уражених листків виявити і дослідити гіменіальний шар збудників хвороби.

6. Описати і замалювати зовнішні ознаки проявлення іржі на листках тополі і берези. Приготувати препарати і, розглядаючи їх під мікроскопом, замалювати уредінію- і теліоспори грибів роду *Melampsora* і *Melampsoridium* . Порівняти морфологічну будову однакових типів спороношення цих грибів. Схематично намалювати цикли розвитку збудників хвороби на основному і проміжному господарях.

7. Розглянути і замалювати діагностичні ознаки пухирчастої іржі хвої сосни. На постійних або приготовлених препаратах вивчити будову еціоспор збудника хвороби. Встановити вид проміжного господаря гриба і описати морфологічні особливості усіх типів його спороношення.